

Miljö- och energidepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se
liisa.viinamaki@regeringskansliet.se

Yttrande över Statens jordbruksverks och Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag "Förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott" (rapport 2016:02)

(Dnr. M2015/04292/Nm)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har medverkat i den arbetsgrupp som tagit fram rapporten. Länsstyrelsen är positiv till de förslag som läggs fram i redovisningen av regeringsuppdraget.

Länsstyrelsen lämnar här synpunkter på de förslag till åtgärder i rapporten som berör Länsstyrelsens verksamhetsområde i dagsläget.

4.2 Förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott

4.2.2 Nationell samverkan mellan myndigheterna

Sedan 2014 ingår Länsstyrelsen i Stockholms län tillsammans med Skåne län i den operativa gruppen för nationell samverkan om artskydd. Länsstyrelsen avser att vara fortsatt aktiv i gruppen samt att medverka till att den årliga handlingsplan tas fram som föreslås i rapporten.

4.2.3 Regional samverkan mellan myndigheterna

Länsstyrelsen avser att medverka till ökad regional samverkan mellan myndigheter gällande artskydd. I rapporten föreslås minst två möten per år. Enligt Länsstyrelsens bedömning är det ett omfattande arbete att starta ett sådant samarbete, som måste omfatta avgränsningar både geografiskt och organisatoriskt.

I dagsläget har Länsstyrelsen löpande kontakt med polis och åklagare inom länet och medverkar vid samverkansträffar gällande miljötillsyn generellt. Vanligen hålls också minst en träff per år då artskyddet diskuteras separat.

4.2.4 Höjning av kunskapsnivån

Länsstyrelsen är positiv till att medverka vid utbildningar på alla de nivåer som beskrivs i rapporten, både som lärare och som lärande.

Länsstyrelsen har sedan flera år tillbaka arbetat strukturerat för att bygga upp rutiner i syfte att nå en robust hantering av artskyddsfrågorna samt minska sårbarheten vid eventuella personalbyten. Detta gäller även samverkan inom myndigheten med bl a enheten för länsveterinärer samt juridiskt verksamhetsstöd. För närvarande arbetar två

Datum
2016-09-05

Beteckning
101-22715-2016

handläggare på enheten för naturvård aktivt med artskydd, dock inte på heltid. Ytterligare en nyrekryterad person ska sättas in i ämnesområdet. Länsstyrelsen avser att i största möjliga mån låta artskyddshandläggarna ta del av de kurser och handläggarträffar som arrangeras inom landet, för att bygga upp och ajourhålla kompetensen inom myndigheten. Länsstyrelsen bedömer att nationella utbildningar och handläggarträffar är det bästa sättet att snabbt bygga upp en god kompetens inom området, eftersom det är svårt och tar lång tid att skaffa kunskapen enbart genom erfarenhet.

Kunskapsöverföring mellan handläggare sker kontinuerligt bl a via veckomöten för ärendehandläggning och tillsyn.

När Länsstyrelsen arrangerar informationsmöten, seminarier och liknande om artskydd erbjuds alltid övriga medarbetare inom miljö- och djurskyddsområdet att delta.

Vid flera tillfällen har Länsstyrelsens artskyddshandläggare medverkat vid utbildning av sjöpoliserna med information om artskydd, både fridlysta arter och CITES. Länsstyrelsen medverkar vid behov vid liknande utbildningar även i fortsättningen.

4.2.5. Arbete mot artskyddsbrott i projektform

Miljösamverkan Sverige har vid flera tillfällen drivit artskyddsprojekt, där Länsstyrelsen i några fall har medverkat. Länsstyrelsen har också genomfört egna projekt inom länet. Länsstyrelsen bedömer att tillsyn i projektform är bra och effektivt, och medverkar gärna till fortsatt verksamhet. Om möjligt bör sådana projekt samordnas regionalt och/eller nationellt för att ge bäst resultat.

4.2.6. Ökad samverkan med bransch-, hobby- och naturvårdsorganisationer

Länsstyrelsen har vid flera tillfällen besökt mässor och kontaktat hobbyorganisationer som har anknytning till artskydd, t ex fiskeföreningar (knytning av flugor med fjädrar, hår, etc), knivföreningar (handtag med elfenben), papegojförningar, m m. Föreningarna har varit mycket positiva till kontakt med myndigheten och har efterfrågat mer kontakt och information. Föreningsträffar bedöms kunna vara ett bra sätt att nå ut med information om regelverket, och Länsstyrelsen är positiv till ökad samverkan.

Under 2015 arrangerade Länsstyrelsen ett branschseminarium om CITES, som riktade sig till antik- och secondhandbutiker, auktionsfirmor, m.fl. Seminariet var mycket uppskattat av branschen, som har bett om en uppföljning.

4.2.7 Effektivt informationsflöde från Jordbruksverket och Naturvårdsverket till berörda myndigheter

Länsstyrelsen bedömer att en nationell samverkansyta kan utgöra en viktig nod där kunskap och erfarenheter hålls tillgänglig.

4.2.8 Information till allmänheten

Digital information bedöms vara den viktigaste kanalen i dagsläget. Länsstyrelsen arbetar löpande med att förbättra information på webben, med länkar till andra myndigheter samt vissa informationsprodukter som tagits fram inom Miljösamverkan Sverige.

Datum
2016-09-05

Beteckning
101-22715-2016

Länsstyrelsen informerar också per telefon och besvarar årligen ett stort antal frågor om artskydd. Länsstyrelsen ska även framöver arbeta för att vara en pålitlig och serviceinriktad myndighet vad gäller information till allmänheten.

4.2.9 Rutiner för artbestämning och hantering av beslagtagna levande djur och växter

Länsstyrelsen är positiv till att medverka vid framtagandet av bättre rutiner för artbestämning vid tillsynsärenden, samt även till att medverka till bättre rutiner och beslutsprocesser gällande placering m.m. av beslagtagna, levande djur och växter.

4.3.4 Förslag till ändringar i lagstiftning

Länsstyrelsen är positiv till en översyn av artskyddslagstiftningen.

5.2.1 Tillsyn

Länsstyrelsernas behovsutredning och tillsynsplan

Sedan 2014 har Länsstyrelsen en behovsutredning och tillsynsplan som omfattar artskyddet. Tillsynsplanen uppdateras varje år. Sedan 2015 är tillsynsplanen för artskydd uppdelad på fridlysning respektive CITES. Tidredovisningen ska också delas upp på motsvarande sätt.

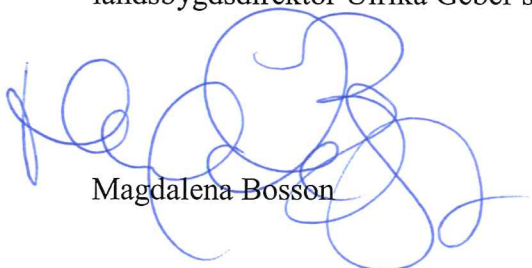
Tillsyn på internet

Länsstyrelsen har för närvarande inte kapacitet att bedriva aktiv tillsyn på internet. Länsstyrelsen anser att tillsyn av t ex auktionsfirmor främst måste bygga på information om regelverket till auktionsföretagen.

Tillsyn i naturen

Naturbevakare m fl som bedriver aktiv tillsyn ute i naturen kan stärkas i sin kunskap om artskydd. Länsstyrelsen avser att informera om artskydd vid de årliga sammankomster som anordnas för naturbevakarna.

I handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Magdalena Bosson, beslutande, miljödirektör Göran Åström, förvaltningsdirektör Åsa Ryding, landsbygdsdirektör Ulrika Geber samt miljöhandläggare Britt Forsén, föredragande.

Magdalena Bosson

Britt Forsén

Miljö- och energidepartementet

m.registrator@regeringskansliet.se
liisa.viinamaki@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av EU:s handlingsplan den 26 februari 2016 mot olaglig handel med vilda djur och växter (6570/16)

(Dnr M2015/04292/Nm)

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län är positiv till förslagen i handlingsplanen och anser att de kan bidra till att motverka den illegala handeln med hotade djur och växter både inom och utanför EU.

Länsstyrelsen medverkar i den nationella operativa gruppen för artskydd och strävar efter att bidra till ökad samverkan och effektivare tillsyn, både nationellt och regionalt.

Länsstyrelsen lämnar här synpunkter på de förslag i handlingsplanen som bedöms beröra myndighetens verksamhetsområde.

Mål 1.1 Minska utbudet och efterfrågan på illegala produkter av vilda djur och växter

1. Ökat stöd till medvetandehöjande och riktade kampanjer för att minska efterfrågan i EU och globalt

Länsstyrelsen informerar idag om hotade arter och gällande regelverk via webbsidan, spridning av foldrar vid seminarier, mässor, föreningsmöten, etc, i tillsynsärenden och -kampanjer, i samband med tillståndprövning, via telefonsamtal, m.m. Länsstyrelsen avser att fortsätta sprida information via dessa olika kanaler.

Syftet med Länsstyrelsens information är dels att minska utbudet av illegala produkter av vilda djur och växter genom att upplysa branscher och organisationer om gällande regelverk samt om de reella hot som finns mot vissa vilda djur och växter, dels att minska efterfrågan genom information till allmänheten. Länsstyrelsen konstaterar att tillsynsärenden gällande artskydd i flera fall har uppmärksammats i media, vilket har gett många reaktioner från allmänheten. Enstaka fall av tillsyn har därmed bidragit till att sprida kunskap till en stor och heterogen grupp människor.

Länsstyrelsen anser att det är positivt om informationsmaterial kan tas fram gemensamt och spridas via regionala, nationella och internationella kanaler.

Datum
2016-09-05

Beteckning
101-22715-2016

Information i kampanjform bedömer Länsstyrelsen vara ett effektivt sätt att fokusera på ett verksamhetsområde eller en bransch i taget.

2. Ytterligare begränsa handeln med elfenben inom och från EU

Länsstyrelsen strävar efter att uppmärksamma annonsering om elfenbensprodukter på internet, men har dessvärre inte resurser att bedriva daglig spaning på annonser. Länsstyrelsen anser att det effektivaste sättet bör vara att via information och samverkan påverka de företag som förmedlar annonser på internet, så att olaglig annonsering undviks.

Länsstyrelsen har kontakt med företag som kan komma att handla med elfenbensprodukter, bl.a. några av de större auktionsfirmorna. Våren 2015 bjöd Länsstyrelsen in auktions- och secondhandbranschen i länet till ett seminarium om CITES och artskydd. Seminariet var välbesökt och mycket uppskattat av branschen, som har bett om ytterligare informationstillfällen med breddad inbjudan.

Länsstyrelsen har identifierat och kontaktat en specifik användargrupp av elfenben via besök på en mäsas. Det gäller en knivtillverkningsförening, där man använder elfenben som slöjdmaterial i exklusiva knivskaft. Länsstyrelsen har medverkat vid en föreningsträff och informerat om CITES och artskydd.

Anmälningar om försäljning av elfenbensprodukter tas alltid upp av Länsstyrelsen som tillsynsärenden.

Mål 1.3 Öka näringslivets engagemang i kampen mot olaglig handel med vilda djur och växter och främja produkter av vilda djur och växter från hållbara källor

6. Öka medvetenheten hos branscher som handlar med produkter från vilda djur och växter inom EU och från EU eller som främjar sådan handel

Länsstyrelsen har kontakt med företag som handlar med sådana produkter, bl a några av de större auktionsfirmorna, se ovan under Mål 1.1, punkt 2. Förutom att sprida information till företagen via foldrar och seminarier har Länsstyrelsen gjort studiebesök för att sätta sig in i verksamheten.

Länsstyrelsen avser att även fortsättningsvis sträva efter att sprida information till branscher och företag som kan tänkas handla med produkter från vilda djur och växter.

Ett förslag i handlingsprogrammet är att lista de viktigaste aktörerna. Länsstyrelsen arbetar med denna typ av identifiering i kampanjform, eftersom marknaden ständigt förändras. Kartläggning sker då främst via internet, men också via utskick och förfrågningar inom branschorganisationer och deras kontaktvägar. I vissa fall har Länsstyrelsen begärt listor över aktörer inom en viss bransch från Statistiska Centralbyrån.

Länsstyrelsen avser att även fortsättningsvis arbeta branschvis i kampanjform för att motverka handel med hotade arter.

Datum
2016-09-05

Beteckning
101-22715-2016

Mål 1.4 Bekämpa korruption i samband med olaglig handel med vilda djur och växter

8. Stödja initiativ för att bekämpa korruption i samband med olaglig handel med vilda djur och växter på nationell, regional och internationell nivå

Länsstyrelsen bedömer att förekomsten av korruption inom denna verksamhet i Sverige är begränsad, men konstaterar också att frågan knappast är belyst.

Mål 2.1 Säkerställa ett mer homogent genomförande av EU:s bestämmelser om handel med vilda djur och växter och utveckla ett mer strategiskt angreppssätt för inspektioner och kontroll av efterlevnaden av bestämmelserna på EU-nivå

10. Öka upptäcktsfrekvensen för olaglig verksamhet

Enligt EU:s handlingsplan ska medlemsländerna göra regelbundna kontroller av handlare och innehavare av djur, t ex djuraffärer och uppfödare.

Länsstyrelsen gör idag kontroller vart 5:e år i samband med tillståndsprövning av zoobutiker och kända hobbyuppfödare som har tillstånd att handla med CITES-arter. Hittills har ingen strukturerad tillsyn bedrivits mot privata uppfödare och hobbyuppfödare av t ex papegojor eller reptiler. Länsstyrelsen är medveten om att det kan finnas privat uppfödning som kräver tillstånd, men konstaterar att det är svårt att få fram uppgifter om vilka personer som kan vara aktuella. Den information som finns på internet är ofta svårtillgänglig i slutna intressegrupper. Vissa tips framkommer dock, ofta i anonym form, när det har uppstått osämja inom en grupp eller där man upplever konkurrens.

I övrigt bedrivs tillsynen idag främst via kampanjer, då olika branscher granskas och får information. Tillsyn av anmälningsärenden sker löpande. Anmälningarna kommer oftast från allmänheten, men också från tull, polis och andra myndigheter. Länsstyrelsen följer upp alla tips som tillsynsärenden.

11. Intensifiera insatserna för att genomföra EU:s färdplan mot olagligt dödande och infångande av fåglar och olaglig handel med fåglar

Länsstyrelsen konstaterar att alla i landet förekommande rovfåglar och ugglor samt trana och årtar är A-listade enligt EU:s CITES-förordning. Det innebär i princip att all handel med dessa fåglar, levande eller döda, är förbjuden.

I dagsläget bedriver Länsstyrelsen ingen organiserad tillsyn eller bevakning av häckningsplatser för hotade fåglar. Viss övervakning och uppföljning görs på ideell basis, men inte i form av kontinuerlig bevakning av bon.

Länsstyrelsen konstaterar att det är mycket resurskrävande att bedriva tillsyn på hotade fåglars bon, eftersom de är spridda över hela landskapet. Hotet från t ex insamling av ägg bedöms inte heller vara så omfattande i dagsläget, även om Länsstyrelsen inser att det kan finnas ett mörkertal. Länsstyrelsen planerar inte i dagsläget att bedriva denna form av tillsyn.

Datum
2016-09-05

Beteckning
101-22715-2016

I Sverige är det inte tillåtet att hålla fåglar av vilda arter i bur, inte ens om både fåglarna och deras föräldrageneration är uppfödda i fångenskap. Det har förekommit fall där personer hållit vilda fåglar i bur som hobby- och sångfåglar, t ex steglitsar, och där Länsstyrelsen bedrivit tillsyn enligt artskyddsförordningen (2007:845) och jaktförordningen (1987:905).

12. Regelbundet fastställa och bedöma prioriterade risker

Länsstyrelsen medverkar i den nationella operativa gruppen för artskydd, med den kunskap myndigheten kan bidra med.

13. Förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna när olaglig handel med vilda djur och växter sker över gränserna

Som medlem i den nationella operativa gruppen för artskydd tar Länsstyrelsen del av larm och tips som skickas via det europeiska nätverket för artskyddstjänstemän, EUTWIX. Nätverket hanterar främst tull- och polisbeslag, men här sker viktigt informationsutbyte som kan vara av betydelse för Länsstyrelsens tillsyn, t ex tips om adresser inom länet, namn på privata handlare eller chipnummer på stulna djurparksdjur som kan dyka upp på marknaden. Nätverket sprider också specialinformation om aktuell forskning och handböcker för artbestämning av t ex päls, horn, tänder, timmer eller andra svåra frågor.

Alla meddelanden från EUTWIX granskas av Länsstyrelsens artskyddshandläggare.

Mål 2.2 Öka kapaciteten att bekämpa olaglig handel med vilda djur och växter i alla delar av verkställighetskedjan och rättsväsendet

15. Förbättra samarbetet, samordningen, kommunikationen och dataflödet mellan de ansvariga tillsynsorganen i medlemsstaterna

En nationell operativ grupp för artskydd finns redan, där Länsstyrelsen ingår. Länsstyrelsen avser att fortsätta sin medverkan i gruppen och bidra till ökad samverkan och effektivare tillsyn.

Länsstyrelsen anser att det saknas ett tydligt forum för myndighetssamverkan inom artskydd, men konstaterar också att en samverkansyta eller liknande ingår som ett åtgärdsförslag i Jordbruksverkets och Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdraget "Förstärkta åtgärder mot artskyddsbrott".

16. Förbättra kunskapsbasen om kontroller, utredningar, lagföring och rättsliga förfaranden när det gäller olaglig handel med vilda djur och växter

Sedan 2012 har Länsstyrelsen sammanställt samtliga tillsynsärenden gällande artskydd, inklusive utfall av åtalsanmälningar och åklagarmyndighetens bedömning. Sammanställningen har redovisats som ett exempel på uppföljning av tillsyn vid Naturvårdsverkets handläggarräff för artskydd 2015. Länsstyrelsen avser att fortsätta följa upp utfall av tillsynsärenden och ta upp frågan vid de återkommande samverkansträffarna med polis och åklagare.

Datum
2016-09-05

Beteckning
101-22715-2016

Länsstyrelsen redovisar årligen givna dispenser enligt fridlysningsbestämmelserna i artskyddsförordningen till EU, via Naturvårdsverket. Liknande rapportering skulle kunna göras vad gäller tillsynsärenden. En annan möjlighet är att sammanställningar görs av vissa ärendegrupper hos åklagarmyndigheten.

18. Stärka eller i förekommande fall inrätta nätverk för praktiker på nationell och regional nivå och förbättra samarbetet dem emellan

Länsstyrelsen ser positivt på ökad samverkan mellan myndigheter och klargörande av de olika rollerna. I dagsläget medverkar Länsstyrelsen i den nationella operativa gruppen, dessutom sker löpande medverkan i en arbetsgrupp för tillsyn och prövning av djurparker. Länsstyrelsen medverkar i de kurser och handläggartäffar som ordnas inom landet.

Länsstyrelsen har kontinuerlig samverkan med polisen och har på eget initiativ gjort studiebesök hos tullen på Arlanda. Länsstyrelsen avser att fortsätta bygga upp sin kunskap om andra myndigheters verksamhet samt även fortsättningsvis medverka i nätverk och grupper inom artskyddet.

19. Förbättra omhändertagandet av beslagtagna eller förverkade levande djur och växter

I Sverige finns två s k Rescue Centers för placering av beslagtagna levande djur: ett hos Skansen-Akvariet i Stockholm och ett hos Malmö tropikhus i Skåne. Båda Rescue Centers har inrättats med stöd av Svenska Djurparksföreningen och Naturvårdsverket. Länsstyrelsen bedriver pågående tillsyn av Rescue Center i samband med prövning av Skansen-Akvariets djurparkstillstånd. Inom en Rescue Center-verksamhet bör samtliga omhändertagna djur registreras med uppgifter såsom inkomst- och utlämningsdatum, ansvarig inlämnare, vart djuret tar vägen, etc så att det är möjligt att bedriva en effektiv tillsyn av verksamheten.

Det finns ingen officiell anläggning för omhändertagande av beslagtagna växter. I händelse av beslag får detta lösas från fall till fall, beroende på vad för slags växter det gäller. Länsstyrelsen konstaterar att beslagtagna växter inte självklart kan placeras i en botanisk anläggning, eftersom växterna kan medföra skadedjur eller svampsmitta som kan orsaka stor skada bland anläggningens befintliga växter.

I handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Magdalena Bosson, beslutande, miljödirektör Göran Åström, förvaltningsdirektör Åsa Ryding, landsbygdsdirektör Ulrika Geber samt miljöhandläggare Britt Forsén, föredragande.

Magdalena Bosson

Britt Forsén